

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΟΙΝΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (Κ.Α.Π)

Αύγουστος 2007

Όπως είναι γνωστό, προκειμένου να αξιολογηθεί η επίδραση της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (Κ.Α.Π) και τα γενικότερα νέα δεδομένα στον αγροτικό τομέα, με απόφαση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων καταρτίστηκαν 13 περιφερειακές μελέτες, μία για κάθε διοικητική περιφέρεια της χώρας από αναδόχους σύνταξης που επελέγησαν μετά από διενέργεια Διεθνών Δημόσιων Διαγωνισμών.

Κάθε ανάδοχος έπρεπε αφενός να καταγράψει την υφιστάμενη κατάσταση σε όλους τους νομούς της κάθε περιφέρειας και αφετέρου να ολοκληρώσει τη διαβούλευση με τους συλλογικούς φορείς (αυτοδιοικητικούς, συνεταιριστικές οργανώσεις, επιμελητήρια, κ.λπ.) και να ενσωματώσει τις θετικές προτάσεις, παρατηρήσεις, επισημάνσεις τους, αξιοποιώντας παράλληλα τα δεδομένα της περιοχής, της επιστημονικής έρευνας καθώς και τις οδηγίες των αρμόδιων Διευθύνσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στο τελικό παραδοτέο κείμενο της μελέτης.

Παρακάτω παραθέτουμε για ενημέρωση κάθε ενδιαφερομένου τις κυριότερες από τις προτεινόμενες στη μελέτη προτάσεις και αναγκαίες παρεμβάσεις για τον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα καθώς και την επίδραση τους στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

ΟΡΑΜΑ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Το αναπτυξιακό όραμα για τον Αγροτικό Χώρο της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων είναι:

«Η ανάδειξη των τοπικών προϊόντων στην κατεύθυνση βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, της αειφόρου διαχείρισης του περιβάλλοντος και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των αγροτικών περιοχών».

Ειδικότερα, στόχοι της στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Αγροτική Ανάπτυξη των Ιόνιων Νησιών, θα αποτελέσουν οι κάτωθι:

- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και προϊόντων, με την παραγωγή προϊόντων ποιότητας με υψηλότερη ζήτηση στην αγορά (νέα προϊόντα, προϊόντα ΠΟΠ & ΠΓΕ), την δημιουργία κατάλληλων μονάδων μεταποίησης / τυποποίησης, καθώς και την ενίσχυση δράσεων προώθησής τους.
- Ενίσχυση του αγροτικού πληθυσμού σε θέματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και αφομοίωση τεχνογνωσίας.
- Στήριξη πρωτοβουλιών για ανάληψη από ειδικές κοινωνικές ομάδες (νέοι αγρότες, γυναίκες), αγροτικών δραστηριοτήτων, με σκοπό την ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού.
- Εφαρμογή προγραμμάτων ολοκληρωμένου χαρακτήρα μέσω της ανάπτυξης νέων προϊόντων & υπηρεσιών που θα αξιοποιούν τα τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, στην κατεύθυνση της διαφοροποίησης της αγροτικής οικονομίας.
- Διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος, του αγροτικού τοπίου και των φυσικών πόρων της υπαίθρου, με την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων, τον έλεγχο της ρύπανσης και της διαχείρισης των αποβλήτων.
- Υλοποίηση δημόσιων επενδύσεων που θα συμβάλλουν στη διατήρηση της αγροτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο.

Οι στόχοι που έχουν τεθεί για την ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων εξειδικεύονται μέσω των κατωτέρω ενδεικτικών παρεμβάσεων:

A. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Ανάπτυξη Βιολογικής Γεωργίας (ελιά, αμπέλι, κηπευτικά, κτηνοτροφικά φυτά, τοπικές ποικιλίες)

Βασικό στόχο της παρέμβασης αποτελεί η προώθηση της βιοκαλλιέργειας μέσα από τη διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης και αποδοχής της σημασίας της βιολογικής γεωργίας ως στάσης ζωής των παραγωγών.

Προτείνονται δράσεις και ενέργειες οι οποίες θα συμβάλουν στην συστηματική εξάπλωση των πρακτικών της βιολογικής γεωργίας, την αύξηση του αριθμού των βιοκαλλιεργητών και των βιολογικά καλλιεργούμενων εκτάσεων, καθώς και την παγίωση των περιβαλλοντικά αποδεκτών καλλιεργητικών πρακτικών στην περιφέρεια.

Ενδεικτικές δράσεις που συμβάλουν στα παραπάνω είναι :

- Ενίσχυση των ομάδων βιοκαλλιεργητών για την δημιουργία υποδομών επιστημονικής στήριξης των βιοκαλλιεργητών.
- Σύνταξη προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης των υποψήφιων και εν ενεργεία βιοκαλλιεργητών.
- Ενίσχυση εμπλεκόμενων φορέων για την δημιουργία υποδομών και μηχανισμών πληροφόρησης σε θέματα εμπορίας, πληροφόρησης αγορών και προώθησης βιολογικών προϊόντων.
- Προώθηση δημιουργίας ομάδων βιοκαλλιεργητών.
- Εκπόνηση εγχειριδίων βιολογικής καλλιέργειας για κάθε καλλιεργούμενο είδος με βάση τα εδαφολογικά και κλιματολογικά δεδομένα κάθε νησιού και εσωτερικών περιοχών καθώς επίσης και των φυσιολογικών χαρακτηριστικών των ειδών και των αναγκών τους.

2. Συμβολαιακή Γεωργία (ελιά, οίνος, σταφίδα, κηπευτικά, κτηνοτροφικά φυτά)

Με τον θεσμό της «συμβολαιακής γεωργίας» δίνεται η δυνατότητα, βάσει πολυετών συμβολαίων μεταξύ παραγωγού και εμπόρου ή μεταποιητή, να παράγονται προϊόντα με διασφαλισμένη την απορρόφηση σε προκαθορισμένες τιμές και προδιαγραφές ποιότητας. Τα συμβόλαια συνάπτονται πριν από την έναρξη της καλλιεργητικής περιόδου.

Τα οφέλη από την «συμβολαιακή γεωργία» είναι:

- Εμμέσως επιβάλλεται η τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων σε επίπεδο εκμετάλλευσης.
- Ελαχιστοποιείται, αν όχι καταργείται η μεσολάβηση «μεσαζόντων» στην διάθεση που είχε σαν αποτέλεσμα την άνοδο των τιμών των αγροτικών προϊόντων, χωρίς κανένα προκύπτον όφελος για τον παραγωγό.
- Οι αγρότες, πριν ακόμη σπείρουν, θα γνωρίζουν πόσο θα πουλήσουν τα προϊόντα τους, ενώ οι βιομηχανίες τροφίμων θα εξασφαλίζουν πρώτες ύλες ποιότητας σε προκαθορισμένες τιμές.

Για την προώθηση της συμβολαιακής γεωργίας στην Περιφέρεια προτείνονται τα κάτωθι :

- Ενημέρωση των παραγωγών και των φορέων τους (διοργάνωση ημερίδων ενημέρωσης, έκδοση φυλλαδίων και οδηγιών κ.λπ.)
- Διενέργεια έρευνας σχετικά με τις δυνατότητες εφαρμογής της συμβολαιακής γεωργίας μεταξύ των διακινητών και μεταποιητών αγροτικών προϊόντων. Σκοπός της έρευνας είναι να εντοπίσει και να καταγράψει τοπικά, τυχών υφιστάμενα (άτυπα) συστήματα συμβολαιακής γεωργίας να τα αξιολογήσει και να προτείνει τον καταλληλότερο τύπο συμβολαιακής γεωργίας ανά προϊόν.
- Διαμόρφωση μηχανισμού νομικής υποστήριξης των παραγωγών και επαγγελματικών ενώσεων τους.

3. Ενίσχυση – προώθηση τοπικών ποικιλιών

Πρωθούνται δράσεις και έργα τα οποία σκοπεύουν να διασώσουν και αναδείξουν ορισμένα τοπικά αγροτικά προϊόντα (ποικιλίες), τα οποία εντοπίζονται μόνο στο χώρο των Ιονίων Νήσων, αποτελούν αυτόχθονα είδη και παρουσιάζουν γαστρονομικό ενδιαφέρον λόγω των ιδιαίτερων οργανοληπτικών χαρακτηριστικών που διαθέτουν. Τα είδη που αποτελούν αντικείμενο της παρέμβασης είναι τα κάτωθι:

- Κέρκυρα : Μικρόκαρπη φράουλα Κέρκυρας, κούμ κουάτ, ντομάτα Παξών.
- Λευκάδα : Φακή Εγκλουβής , λαθούρι.
- Κεφαλονιά : Σκόρδο Ερύσσου, πεπόνι Παλλικής
- Ζάκυνθος : Νεροκρέμμοδο Ζακύνθου, πεπόνι Ζακύνθου.

Τα είδη αυτά καλλιεργούνται στην περιφέρεια σε μικρές εκτάσεις, καταναλώνονται στην τοπική αγορά (με εξαίρεση το νεροκρέμμυδο το οποίο ορισμένοι παραγωγοί το προωθούν στην Αθήνα). Αποτελούν ιστορικές καλλιέργειες και συσχετίζονται άμεσα με τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις και την ταυτότητα του αγροτικού χώρου της περιφέρειας. Κρίνεται επομένως σκόπιμο, ανεξάρτητα από τη βιωσιμότητα τους, να αναληφθούν ορισμένες προσπάθειες διάσωσης και ανάδειξης των προϊόντων αυτών.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις :

- Εκπόνηση μελέτης – έρευνας για κάθε προϊόν, η οποία θα παρουσιάσει βασικά στοιχεία (ακριβείς εκτάσεις καλλιέργειας, στρεμματικές αποδόσεις, παραγωγές, καλλιεργητικές πρακτικές, βοτανολογική κατάταξη, οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, γαστρονομικές ιδιαιτερότητες, γενετική διάβρωση κ.λπ και θα προτείνει τρόπους και δυνατότητες ανάπτυξης τους).
- Δημιουργία ειδικής τράπεζας γενετικού υλικού από τοπικές παραδοσιακές ποικιλίες.
- Δημιουργία ομάδων παραγωγών για τα είδη αυτά.
- Ενημέρωση, εκπαίδευση και τεχνική στήριξη των παραγωγών.
- Καθιέρωση ειδικών κινήτρων για την διατήρηση των καλλιεργειών, μέσω:
 - Της in situ (επί τόπου) καλλιέργειας των απειλούμενων ειδών και ποικιλιών
 - Της ανανέωσης και διατήρησης του γενετικού υλικού των ειδών και ποικιλιών.
 - Της ευαισθητοποίησης του τοπικού αγροτικού πληθυσμού στη διατήρηση της γεωργικής βιοποικιλότητας.

4. Ελιά

Ο ελαιώνας της Περιφέρειας παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις στους τέσσερις νομούς – νησιά, τόσο από άποψη ποικιλιακού δυναμικού όσο και από άποψη καλλιεργητικής πρακτικής και πρακτικών συλλογής και έκθλιψης ελαιοκάρπου.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στον ελαιώνα της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων εντοπίζονται ποικιλίες μοναδικές στον ελληνικό χώρο, όπως είναι η «Ασπροληά» στη Λευκάδα.

Οι στόχοι για την καλλιέργεια της ελιάς είναι:

- Η ποιοτική αναβάθμιση του παραγόμενου ελαιολάδου

- Η μείωση του κόστους παραγωγής,
- Η διατήρηση του αγροτικού τοπίου και της βιοποικιλότητας.

Η υλοποίηση των ανωτέρω στόχων θα επιτευχθεί μέσω:

- Της χαρτογράφησης των περιοχών (το υφιστάμενο ελαιοκομικό μητρώο αποτελεί μία βάση) και του καθορισμού ζωνών παρέμβασης ανάλογα με την κλίση του εδάφους και τα εδαφολογικά και κλιματολογικά στοιχεία της κάθε περιοχής, καθώς και της χαρτογράφησης των ποικιλιών της περιφέρειας.
- Της προσαρμογής της καλλιεργητικής πρακτικής (κλάδεμα, φυτοπροστασία, προγράμματα λίπανσης, μέθοδοι άμεσης συλλογής και έκθλιψης, προμήθεια εξοπλισμού ελαιοσυλλογής κ.λπ), στις προσβάσιμες ζώνες, μέσω σχεδίων βελτίωσης και προγραμμάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης, βιολογικής και συμβολαιακής γεωργίας. Με την αλλαγή των καλλιεργητικών πρακτικών αναμένεται να βελτιωθεί η κατάσταση των ελαιοδέντρων, καθώς και η ποιότητα του ελαιοκάρπου.
- Της διερεύνησης προοπτικών αντικατάστασης με άλλες ποικιλίες (σταδιακή αντικατάσταση π.χ. με Κορωνέϊκη, στις προσβάσιμες περιοχές, αν και εφόσον μπορεί να καλλιεργηθεί η ποικιλία).
- Της ένταξης, των δυσπρόσιτων περιοχών και αυτών με μεγάλη κλίση (ειδικά στην Κέρκυρα και Λευκάδα) όπου το πρόβλημα της συλλογής και γενικά της καλλιέργειας δεν μπορεί να επιλυθεί, σε ειδικό αγρο-περιβαλλοντικό μέτρο για την διατήρηση του ελαιώνα (αντίστοιχο με αυτό του ελαιώνα της Άμφισσας).
- Της επιμόρφωσης και εκπαίδευσης των αγροτών σε καλλιεργητικές πρακτικές και μεθόδους άμεσης ελαιο-συλλογής. Η εκπαίδευση προτείνεται να γίνει σε επιδεικτικούς ελαιώνες που θα δημιουργηθούν για το σκοπό αυτό, ώστε η προσπάθεια μεταφοράς της τεχνογνωσίας να είναι αποτελεσματική και να έχει πρακτικά αποτελέσματα.
- Της έκδοσης οδηγών και καλών καλλιεργητικών πρακτικών ανάλογα με την ποικιλία και την περιοχή.

5. Αμπέλι

Οι αμπελώνες της Περιφέρειας αφορούν, κυρίως, αμπελοτεμάχια ορεινών ζωνών που κατά τεκμήριο παράγουν οίνους υψηλής ποιότητας (π.χ. ορεινό τμήμα Λευκάδας και

καλλιέργεια της ποικιλίας Βερτζαμί), επίσης αφορούν τοπικές ή γηγενείς ποικιλίες, αρκετές εκ των οποίων κινδυνεύουν με εξαφάνιση.

Στόχο της προσπάθειας βελτίωσης της αμπελοκαλλιέργειας στην Περιφέρεια αποτελεί η ποιοτική ανάδειξη της που εκφράζεται, κατ' αρχάς, με την βιωσιμότητά και την ανάδειξη της τοπικής ιδιαιτερότητάς του παραγόμενου οίνου με συνισταμένη βέβαια την διατήρηση του παραγωγικού δυναμικού στα σημερινά επίπεδα και την εισαγωγή νέων τεχνικών καλλιέργειας φιλικών προς το περιβάλλον.

Για τη στήριξη του στόχου απαραίτητη καθίσταται η ύπαρξη ενός ενδεικτικού σχεδιασμού νέων ζωνών ονομασίας με επανακαθορισμό των ορίων των υφιστάμενων. Η ενέργεια αυτή θα συνοδεύεται με προγραμματισμένο ποικιλιακό επαναπροσδιορισμό και εισαγωγή νέων ποικιλιών ή διαφοροποίηση των υφιστάμενων γηγενών. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα του αμπελώνα της Περιφέρειας αποτελεί η αδιάλειπτη τροφοδοσία των ενδιαφερομένων, με άνοσο πολλαπλασιαστικό υλικό.

Η καθιέρωση των αμπελώνων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ως παράγοντα διατήρησης και ανάδειξης γεωργικής και πολιτισμικής ταυτότητας της περιφέρειας μπορεί να επιτευχθεί με τις ακόλουθες δράσεις:

- Διάσωση γηγενούς ποικιλιακού δυναμικού, παραγωγή άνοσου πολλαπλασιαστικού υλικού (συγκέντρωση γενετικού υλικού, δημιουργία πειραματικών αμπελώνων, ιολογικός έλεγχος, ιστοκαλλιέργεια, κλωνική επιλογή, δημιουργία φυτωριακής υποδομής).
- Ειδικό πρόγραμμα αναφύτευσεων και ποικιλιακής αναδιάρθρωσης (σύνταξη μελέτης για την ποικιλιακή αναδιάρθρωση κατά νησιωτική περιοχή καθώς και αναφύτευσεις σε τουλάχιστον 7.600 στρέμματα), με στόχο την επιτάχυνση του ρυθμού αναφύτευσης και αναδιάρθρωσης του αμπελώνα της Περιφέρειας.
- Προώθηση ένταξης αμπελώνων κατά προτεραιότητα στη βιολογική καλλιέργεια, δεδομένης της ύπαρξης μεγάλης ποικιλίας μικροκλιμάτων και εδαφικών τύπων, του νησιωτικού χαρακτήρα και του ορεινού ασυνεχούς ανάγλυφου και εναλλακτικά στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.
- Οινολογική έρευνα για την βελτίωση της ποιότητας και την αξιοποίηση του γηγενούς ποικιλιακού δυναμικού (δυνατότητα ποικιλιακής αναδιάρθρωσης σε περιοχές που παρουσιάζουν προβλήματα από τις μέχρι σήμερα καλλιεργούμενες ποικιλίες, διερεύνηση εισαγωγής νέων ποικιλιών, διερεύνηση του οινικού

δυναμικού ποικιλιών που σπανίζουν και αποτελούν ιδιαίτερο στοιχείο του τοπικού αμπελώνα καθώς και ενέργειες για την διάχυση των αποτελεσμάτων και την υποβοήθηση των οινοποιείων για την εφαρμογή τους).

- Επεξεργασία ενός ειδικευμένου Κώδικα Ορθών Πρακτικών Χωρικής Οινοποίησης, ένα είδος οδηγού Καλής Πρακτικής, δεδομένου ότι η χωρική οινοποίηση αποτελεί μια πραγματικότητα για την περιφέρεια η οποία δεν μπορεί να αγνοηθεί.
- Αξιοποίηση των ονομασιών προέλευσης και δημιουργία Τοπικού Διαμερισματικού Οίνου (θεσμοθέτηση ζωνών ονομασίας και έκδοση σχετικών κανονιστικών κειμένων, αναθεώρηση υφιστάμενων και θεσμοθέτηση νέων Τοπικών Οίνων, σύνταξη πρότασης για τις ονομασίες προέλευσης και τους τοπικούς οίνους, καθώς και δράσεις υποστήριξης προώθησης και θεσμοθέτησης).
- Συστηματική εκπαίδευση όλων των εμπλεκομένων στον κλάδο, ώστε να διαμορφωθεί ενιαία άποψη και χαρακτήρας, αντιπροσωπευτικός της Περιφέρειας σε θέματα οίνου.
- Απόκτηση πιστοποιητικών ποιότητας κατά HACCP και ISO στο προϊόν, στοιχείο απαραίτητο για την διεύθυνση του στις ευρωπαϊκές και διεθνείς αγορές.

6. Κτηνοτροφικά φυτά

Οι νομοί Κεφαλονιάς και Κέρκυρας κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων με τα σανά, τη μηδική και τα τριφύλλια να αποτελούν την κυριότερη παραγωγή.

Η παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών συσχετίζεται άμεσα με την κτηνοτροφία της περιοχής και αποτελεί βασικό παραγωγικό συντελεστή στη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Στα πλαίσια της παρέμβασης, προωθείται η παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών με στόχο την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη κάλυψη των διατροφικών αναγκών των εκτρεφόμενων ζώων στην περιφέρεια, με δεδομένο πάντα τον περιορισμό στην διαθεσιμότητα των καλλιεργούμενων εκτάσεων, καθώς και την μείωση των περιβαλλοντικών πιέσεων που δέχονται τα οικοσυστήματα των βοσκοτόπων από την υπερβόσκηση.

Η προώθηση της καλλιέργειας των κτηνοτροφικών φυτών θα πραγματοποιηθεί μέσω των προγραμμάτων της βιολογικής γεωργίας και κυρίως της βιολογικής κτηνοτροφίας, όπου η ύπαρξη βιολογικά παραγόμενων ζωοτροφών αποτελεί βασική προϋπόθεση.

ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Εκσυγχρονισμός κτηνοτροφικών μονάδων - Ανάπτυξη Κτηνοτροφίας

Η παρέμβαση περιλαμβάνει δράσεις και ενέργειες που αποσκοπούν στη βελτίωση των υφιστάμενων και στη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων σταβλισμού των εκτρεφόμενων ζώων στην περιφέρεια Ιονίων Νήσων, στη βελτίωση των αποδόσεων του κτηνοτροφικού κεφαλαίου, καθώς και δράσεις προώθησης κλάδων της κτηνοτροφικής παραγωγής που δεν συσχετίζονται άμεσα με τη χρήση γης, όπως είναι η οργανωμένη χοιροτροφία και πτηνοτροφία, καθώς και η μελισσοκομία.

Στόχο της παρέμβασης αποτελεί η προώθηση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας της περιοχής με ποιοτικούς όρους και η κάλυψη μέρους των τοπικών αναγκών δεδομένου ότι η περιφέρεια είναι ελλειμματική στα προϊόντα αυτά, ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η υλοποίηση του ανωτέρω στόχου μπορεί να επιτευχθεί μέσω των δράσεων:

- Επενδύσεις στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις για τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων ή την κατασκευή νέων, οι οποίες περιλαμβάνουν:
 - Κατάλληλες κτιριακές εγκαταστάσεις ανάλογα με τη δυναμικότητα της μονάδος (χώροι σταβλισμού και διαχείρισης κοπαδιού κ.λπ).
 - Βοηθητικές εγκαταστάσεις όπως αμελκτήρια, αποθήκες και παρασκευαστήρια ζωοτροφών, κ.λπ.
 - Απαραίτητο μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό της μονάδος.
 - Χρήση συστημάτων Ήπιων Μορφών Ενέργειας για την κάλυψη μέρους των ενεργειακών αναγκών της μονάδος.
 - Περιβαλλοντικές υποδομές για την διαχείριση των κτηνοτροφικών αποβλήτων.
- Δράσεις ενημέρωσης και εκπαίδευσης των κτηνοτρόφων.

- Εκπόνηση οδηγών προδιαγραφών των κτηνοτροφικών κατασκευών οι οποίοι σε συνδυασμό με τις δράσεις Κατάρτισης – Εκπαίδευσης θα συμβάλουν στην διάδοση καλών πρακτικών στην κατασκευή κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.
 - Οδηγός Τεχνικών Προδιαγραφών (λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες).
 - Οδηγός καλών πρακτικών διαχείρισης κτηνοτροφικών μονάδων (λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες).
- Εφαρμογή προγράμματος γενετικής βελτίωσης και αποδόσεων του κτηνοτροφικού κεφαλαίου της περιφέρειας. Η εφαρμογή του προγράμματος θα πρέπει να είναι συνδεδεμένη με τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
- Τομέας Χοιροτροφίας: προώθηση της χοιροτροφίας με την ίδρυση μονάδων μεσαίου μεγέθους, οργανωμένης εκτροφής μέσω σχεδίων βελτίωσης ή άλλων χρηματοδοτικών μέσων (π.χ. αναπτυξιακός νόμος) με προτεραιότητα στις μονάδες καθετοποιημένης μορφής, με βασικό στόχο να καλύψουν κατ' αρχάς, τις τοπικές ανάγκες. Η ανάπτυξη της χοιροτροφίας θα συμβάλει και στην προσπάθεια ανάδειξης τοπικών προϊόντων ως ΠΟΠ (Σαλάμι Λευκάδας).
- Τομέας Πτηνοτροφίας: προώθηση της πτηνοτροφίας με την ίδρυση μονάδων μεσαίου μεγέθους, οργανωμένης εκτροφής (όχι οικόσιτης) για παραγωγή κρέατος ή αυγών με βασικό στόχο να καλύψουν κατ' αρχάς, τις τοπικές ανάγκες.
- Για την βελτίωση και την ανάπτυξη του τομέα μελισσοκομίας προτείνονται τα κάτωθι:
 - Μελέτη καταγραφής των μελισσοκομικών φυτών της περιφέρειας και δημιουργία γυρεοσκοπικού χάρτη.
 - Δημιουργία υποδομών στις περιοχές εγκατάστασης των μελισσοσμηνών (διαμορφώσεις χώρων απόθεσης , προσβάσεις κλπ).
 - Εκμετάλλευση και των υπόλοιπων παραγόμενων προϊόντων (κηρήθρα, βασιλικός πολτός, κ.λπ.)
 - Προώθηση της ορθής μελισσοκομικής πρακτικής.
 - Διασφάλιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των προϊόντων της κυψέλης.

- Προώθηση επώνυμου, τυποποιημένου μελιού.
- Χωροθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών και καθιέρωση κινήτρων για τους παραγωγούς που θα μετακινηθούν σε αυτές. Ιδιαίτερα για μια περιφέρεια με τα χαρακτηριστικά της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (αυξημένη τουριστική κίνηση, μειούμενη γεωργική γη, ύπαρξη μεγάλου αριθμού προστατευόμενων περιοχών, κ.λπ), η δημιουργία κτηνοτροφικών ζωνών χαρακτηρίζεται ως βασική προϋπόθεση για την ορθολογική ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

2. Ανάπτυξη Βιολογικής Κτηνοτροφίας

Βασικός στόχος της παρέμβασης είναι η προώθηση της βιολογικής κτηνοτροφίας μέσα από τη διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης και αποδοχής της σημασίας της βιολογικής κτηνοτροφίας ως στάσης ζωής των παραγωγών.

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προτείνονται δράσεις και ενέργειες οι οποίες θα συμβάλουν στην συστηματική εξάπλωση των πρακτικών της βιολογικής κτηνοτροφίας, στην αύξηση του αριθμού των ενταγμένων κτηνοτρόφων, καθώς και στην παγίωση των αποδεκτών πρακτικών βιολογικής εκτροφής στην Περιφέρεια.

Ενδεικτικές δράσεις που συμβάλουν στα παραπάνω είναι οι κάτωθι:

- Ενίσχυση των ομάδων βιολογικής εκτροφής για την δημιουργία υποδομών επιστημονικής στήριξης τους.
- Σύνταξη προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης των υποψήφιων και εν ενεργεία βιολογικών κτηνοτρόφων.
- Ενίσχυση εμπλεκομένων φορέων για την δημιουργία υποδομών και μηχανισμών πληροφόρησης σε θέματα εμπορίας, πληροφόρησης αγορών και προώθησης βιολογικών προϊόντων κτηνοτροφίας.
- Προώθηση δημιουργίας ομάδων κτηνοτρόφων βιολογικής εκτροφής ζώων.
- Εκπόνηση εγχειριδίων βιολογικής εκτροφής ζώων ανάλογα με το εκτρεφόμενο είδος και τις ανάγκες του.

3. Προστασία & διατήρηση αυτόχθονων φυλών

Τα είδη και οι φυλές που, κυρίως, εστιάζει το ενδιαφέρον της η παρούσα παρέμβαση είναι :

- Πρόβατα: Ζακύνθου και Κεφαλληνίας

- Αίγες: Εγχώρια (Βλάχικη), Σκοπέλου, άλλες φυλές και πληθυσμοί με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προβλέπονται ενδεικτικές δράσεις όπως:

- Παραγωγή ζωικού αναπαραγωγικού υλικού. Περιλαμβάνει την παροχή υπηρεσιών στήριξης για:
 - Την τήρηση στοιχείων γενεαλογίας και μητρώων των ζώων στις εκμεταλλεύσεις, προκειμένου να τηρηθούν γενεαλογικά βιβλία από τους επίσημα αναγνωρισμένους φορείς αναπαραγωγικών ζώων και από τα Κέντρα Γενετικής Βελτίωσης Ζώων.
 - Τον έλεγχο των αποδόσεων των ζώων, την λήψη και καταχώρηση των στοιχείων ποσοτικής και ποιοτικής απόδοσής τους και τον ατομικό και απογονικό έλεγχό τους.
 - Την εκτίμηση γενετικών αξιών, που απαιτεί την επεξεργασία των στοιχείων του ελέγχου ποιοτικής και ποσοτικής απόδοσης των ζώων, με τη χρήση κατάλληλων δεικτών και στατιστικών μοντέλων και την έκδοση και δημοσιοποίηση των τελικών αποτελεσμάτων.
- Αξιοποίηση ζωικού αναπαραγωγικού υλικού που περιλαμβάνει την προμήθεια, διακίνηση και χρησιμοποίηση σπέρματος, τη δημιουργία κέντρων συγκέντρωσης ζώων αναπαραγωγής, τη διατήρηση ζώων υψηλής γενετικής αξίας και την αγορά αρρένων ζώων αναπαραγωγής για την κάλυψη των αναγκών σε ζωικό αναπαραγωγικό υλικό.
- Τεχνική υποστήριξη Ενώσεων, Οργανώσεων Παραγωγών και μεμονωμένων κτηνοτρόφων, που περιλαμβάνει :
 - Την ενημέρωση και επιμόρφωσή τους για την ίδρυση και τήρηση γενεαλογικών βιβλίων και μητρώων καθώς και την ενημέρωσή τους για την σκοπιμότητα ίδρυσης φορέων αναπαραγωγής καθαρών φυλών αγροτικών ζώων και υβριδικών χοίρων αναπαραγωγής.
 - Την τεχνική και επιστημονική στήριξη τους για την αντιμετώπιση προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων.
 - Την οικονομική στήριξη των κτηνοτρόφων για την κάλυψη πρόσθετων δαπανών που απαιτούνται για την ίδρυση και τήρηση γενεαλογικών

βιβλίων και μητρώων, όπως σχεδιασμένες συζεύξεις διατήρηση δοκιμαστικών κριών, στις εκμεταλλεύσεις, συγχρονισμός οχείων κ.λπ.

- Ενθάρρυνση της ίδρυσης, μεταξύ των φορέων που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα, βιώσιμων φορέων αναπαραγωγής καθαρής φυλής και διάθεσης, στους κτηνοτρόφους της Περιφέρειας, ζώων αναπαραγωγής.

4. Ορθολογική Διαχείριση Βοσκοτόπων

Η άσκηση της κτηνοτροφίας στην Περιφέρεια και ειδικότερα της αιγοπροβατοτροφίας, δημιουργεί σημαντικές πιέσεις στα οικοσυστήματα των βοσκοτόπων λόγω της βοσκοφόρτησης που δέχονται (αριθμός ζωικών μονάδων ανά μονάδα επιφανείας) και η οποία είναι πάνω από το επιτρεπόμενο όριο.

Αποτέλεσμα της εντατικοποίησης και της χωρίς προγραμματισμό βόσκησης, είναι η μείωση της βοσκοϊκανότητας των βοσκοτόπων και κατά συνέπεια η αδυναμία κάλυψης των διατροφικών αναγκών του ζωικού κεφαλαίου της περιοχής, καθώς και η αύξηση του κόστους παραγωγής με την αγορά ζωοτροφών.

Το πρόβλημα παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονο στην Κεφαλονιά, όπου εντοπίζεται ο μεγαλύτερος όγκος της κτηνοτροφικής δραστηριότητας και ειδικότερα στην περιοχή του εθνικού δρυμού του Αίνου.

Οι προτεινόμενες δράσεις αφορούν, κυρίως:

- Την εκπόνηση διαχειριστικών μελετών, σχεδίων διαχείρισης και οροθέτησης κτηνοτροφικών ζωνών στους τέσσερις νομούς της Περιφέρειας. Ειδικότερα προτείνεται η εκπόνηση τεσσάρων διαχειριστικών σχεδίων, αντικείμενο των οποίων θα είναι:
 - Η χαρτογράφηση των βοσκοτόπων, το ισχύον και το προτεινόμενο ιδιοκτησιακό καθεστώς, η ψηφιοποίηση τους με την χρήση συστημάτων GIS.
 - Ο προσδιορισμός της βοσκοϊκανότητας και της επιτρεπόμενης βοσκοφόρτησης καθώς επίσης και των απαιτούμενων έργων βελτίωσης και τεχνικών έργων.
 - Η χωροθέτηση κτηνοτροφικών ζωνών.
- Την σύσταση φορέα διαχείρισης των βοσκοτόπων.

- Την εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας με σκοπό τη μείωση της βοσκοφόρτησης των επιβαρημένων βοσκοτόπων και την ορθολογική διαχείρισή τους με στόχους, τη βελτίωση της φυτοκάλυψής τους, την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και την προστασία τους από την διάβρωση.

B. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Ίδρυση μονάδων τυποποίησης ελαιολάδου

Ίδρυση νέων και εκσυγχρονισμός υφιστάμενων μονάδων τυποποίησης ελαιολάδου, προερχόμενο από βιολογική καλλιέργεια ή από Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Προτεραιότητα θα δίδεται σε επενδυτές που έχουν συνάψει έναν ικανό αριθμό συμβολαίων με παραγωγούς.

2. Εκσυγχρονισμός μονάδων μεταποίησης - τυποποίησης οίνου

- Αναβάθμιση του τεχνολογικού εξοπλισμού των μονάδων μεταποίησης και τυποποίησης, καθώς και συνακόλουθη βελτίωση των τεχνικών οινοποίησης. Ο τεχνολογικός εξοπλισμός αφορά αφενός την βελτίωση του υφιστάμενου (τουλάχιστον γενίκευση της χρήσης ψυχόμενων δεξαμενών) ώστε να διευρύνονται οι δυνατότητες εφαρμογής προωθημένων τεχνικών για συνεχή βελτίωση της ποιότητας, αφετέρου την αύξηση της δυναμικότητας και συνεπώς του μεγέθους των οινικών επιχειρήσεων.
- Αναβάθμιση της εμφάνισης των τελικών προϊόντων και εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων εμπορίας της παραγωγής. Τα θέματα τα σχετικά με την εμφάνιση των προϊόντων έχουν να κάνουν με έναν καλύτερο σχεδιασμό σε ετικέτες και επιλογή φιαλών, ζήτημα στο οποίο τα οινικά προϊόντα της Περιφέρειας υστερούν σημαντικά, εκτός βέβαια από ορισμένες εξαιρέσεις. Στον τομέα αυτό οι δράσεις δεν μπορούν παρά να έχουν χαρακτήρα ενημερωτικό/υποστηρικτικό για τις επιχειρήσεις. Η ύπαρξη της διεπαγγελματικής συλλογικής οργάνωσης θα μπορούσε να δράσει θετικά και καταλυτικά στο ζήτημα αυτό.
- Πιστοποίηση των οινοποιείων της Περιφέρειας βάσει διεθνών προτύπων Διαχείρισης Ποιότητας (ISO 9001:2000) και απόκτηση πιστοποίησης σύμφωνα με το πρότυπο HACCP, το οποίο αποτελεί νομοθετική απαίτηση. Σκοπός της δράσης είναι η ανάδειξη των αρωματικών χαρακτηριστικών των κρασιών, η ανάπτυξη ιδιαίτερων χαρακτηριστικών προσδιοριστικών της κάθε ποικιλίας, η αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προβλημάτων των ευοξειδωτων ποιοτικών ποικιλιών και η οινοποίηση με πρώτη ύλη σταφύλια βιολογικής καλλιέργειας σε

συνδυασμό με νέες απαιτήσεις της ζήτησης για την ασφάλεια των τελικών προϊόντων

- Δράσεις προώθησης & εμπορίας του παραγόμενου προϊόντος (ενδεικτικά αναφέρονται κατασκευή ιστοσελίδας και υποδομές ηλεκτρονικού εμπορίου καθώς επίσης και διαμόρφωση επισκέψιμων χώρων πώλησης).

3. Ίδρυση Μονάδων Μεταποίησης και Τυποποίησης Κτηνοτροφικών Προϊόντων - Διαχείριση και επεξεργασία γάλακτος

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προωθούνται δράσεις και έργα τα οποία συμπληρώνουν τις απαραίτητες υποδομές και βελτιώνουν τις υφιστάμενες στην κατεύθυνση της υιοθέτησης συστημάτων ποιότητας (HASP και ISO). Ενδεικτικά προτείνονται τα κάτωθι:

- Ίδρυση 2 τυροκομείων στη Ζάκυνθο.
- Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων τυροκομείων στην Κεφαλονιά, στην κατεύθυνση υιοθέτησης συστημάτων ποιότητας.
- Δημιουργία μίας τυροκομικής μονάδας στις Κέρκυρα και εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων.
- Δημιουργία σταθμών μεταφόρτωσης στα μικρά νησιά.
- Δημιουργία μητρώου μεταποιητικών μονάδων γάλακτος.

4. Ίδρυση και Εκσυγχρονισμός Σφαγείων

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις – έργα:

- Ίδρυση νέου σφαγείου στη Ζάκυνθο ικανής δυναμικότητας για την κάλυψη των αναγκών της νήσου. Η μονάδα θα διαθέτει 3 γραμμές (για βοοειδή, αιγοπρόβατα και χοίρους).
- Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων σφαγείων στην κατεύθυνση της εφαρμογής συστημάτων ποιότητας (HASP, ISO), όπου αυτό δεν έχει ήδη πραγματοποιηθεί.
- Κατασκευή ψυκτικών χώρων αποθήκευσης και συντήρησης (στις νέες και υφιστάμενες μονάδες, όπου απαιτείται).

5. Ίδρυση και Εκσυγχρονισμός μονάδων Τυποποίησης Κρέατος

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προωθούνται δράσεις και έργα για την δημιουργία, εκσυγχρονισμό και μετεγκατάσταση μονάδων δεύτερης μεταποίησης

κρέατος. Με βάση την εικόνα της περιφέρειας σε αντίστοιχες υποδομές προτείνονται τα κάτωθι:

- Ίδρυση μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης κρέατος στην Κεφαλονιά και Ζάκυνθο.
- Εκσυγχρονισμός μονάδων στην κατεύθυνση της υιοθέτησης συστημάτων ποιότητας στην Κέρκυρα και Λευκάδα.
- Δημιουργία ψυκτικών χώρων διακίνησης κρέατος (προϊόντα δεύτερης μεταποίησης).
- Δημιουργία μητρώου μονάδων δεύτερης μεταποίησης.

Γ. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Ενίσχυση δράσεων Αγροτουρισμού

Στόχος της παρέμβασης είναι η προώθηση δράσεων και έργων που εντάσσουν την αγροτική δραστηριότητα στο τουριστικό προϊόν της περιφέρειας, καθώς και η διαμόρφωση συνθηκών πολλαπλής απασχόλησης και συμπληρωματικών εισοδημάτων στον αγροτικό τομέα.

Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνονται :

- Κατασκευή και εκσυγχρονισμός αγροτουριστικών καταλυμάτων στις ορεινές περιοχές (ανάδειξη της ενδοχώρας) και ποιοτική βελτίωση των υφιστάμενων. Η κατασκευή καταλυμάτων στις παραθαλάσσιες περιοχές θα πρέπει να γίνει υπό προϋποθέσεις και να συσχετίζεται με την αγροτική δραστηριότητα. Από τους περιορισμούς θα πρέπει να εξαιρεθούν τα μικρά νησιά της περιφέρειας. Βασικό και γενικό κριτήριο για την κατασκευή αγροτουριστικών καταλυμάτων θα πρέπει να είναι η τουριστική φέρουσα ικανότητα. Σε περίπτωση κορεσμού προτεραιότητα θα δίδεται στον εκσυγχρονισμό των καταλυμάτων.
- Δημιουργία επισκέψιμων αγροκτημάτων και σύνδεση της τουριστικής κίνησης με την παραδοσιακή αγροτική δραστηριότητα.
- Δράσεις ανάπτυξης τοπικής κουζίνας και σύνδεση με τα τοπικά προϊόντα.
- Δημιουργία δικτύου, σε επίπεδο περιφέρειας, επισκέψιμων χώρων (αγροκτήματα, ελαιοτριβεία, οινοποιεία, περιοχές, πολιτιστικά στοιχεία της αγροτικής παράδοσης κλπ).
- Χάραξη θεματικών διαδρομών και σήμανση μονοπατιών.

- Ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (οινοτουρισμός, θρησκευτικός, θαλάσσιος, καταδυτικός, ιππικός, φύση και περιπέτεια, κλπ).

2. Συστήματα Ποιότητας

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται δράσεις υιοθέτησης συστημάτων ποιότητας τόσο στο δευτερογενή τομέα (μεταποίηση αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων) όσο και στον πρωτογενή (συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής). Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται:

- Καθιέρωση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας όπως οι σειρές ISO 9000 ή 14000 και συστήματα τα οποία βασίζονται στην ανάλυση κινδύνων και κρίσιμα σημεία ελέγχου HACCP καθώς και συστήματα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης βάση των προτύπων που αναγνωρίζουν οι εθνικοί φορείς. Στα πλαίσια της δράσης ενισχύονται το κόστος της αρχικής πιστοποίησης και η κατάρτιση προσωπικού για την εφαρμογή των συστημάτων.
- Προώθηση συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης στην πρωτογενή παραγωγή.

3. Πιστοποίηση τοπικών προϊόντων (ΠΟΠ, ΟΠΑΠ, ΠΓΕ)

Ως προς τα αγροτικά προϊόντα, εκείνα που θα μπορούσαν να διεκδικήσουν τον τίτλο ΠΟΠ ή ΠΓΕ, είναι τα κάτωθι:

- Κεφαλοτύρι και μανούρι Κεφαλονιάς, πεπόνι, νεροκρέμμυδο και φράουλα Ζακύνθου, φράουλα και ρόκα Κέρκυρας, τομάτα Παξών, πεπόνια Παλλικής και σκόρδα Ερύσσου Κεφαλονιάς, φακή Εγκλουβής και Λαθούρι Καρυάς Λευκάδας, μέλι Αθανίου Λευκάδας, αυγοτάραχο Λευκάδας, σαλάμι Λευκάδας (εφ' όσον βέβαια παρακάμπτεται το εμπόδιο της μη παραγωγής του πρωτογενούς προϊόντος στο νησί).
- Θα πρέπει να εξεταστεί η πιστοποίηση προϊόντων στην κατηγορία των Ε.Π.Π.Ε (Ειδικά Παραδοσιακά Προϊόντα Εγγυημένα), όπου η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων μπορεί να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Στο πλαίσιο της παρέμβασης θα πρέπει να υλοποιηθούν τα κάτωθι:

- Χαρτογράφηση προϊόντων με δυνατότητες ανάδειξης τους ως ΠΟΠ ή ΠΓΕ.
- Σύνταξη φακέλων για την πιστοποίηση των προϊόντων.
- Σύνδεση με δράσεις συμβολαιακής γεωργίας, προώθησης και εμπορίας.

4. Δράσεις Προώθησης – Προβολής

Στόχος της παρούσας παρέμβασης είναι η προβολή και η προώθηση των τοπικών αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, της ταυτότητας του αγροτικού χώρου της περιφέρειας και του φυσικού της τοπίου.

Η επίτευξη του παραπάνω στόχου θα γίνει μέσα από δράσεις όπως:

- Προβολή των τοπικών προϊόντων με ιδιαίτερη έμφαση σ' αυτά των φυτικών ποικιλιών που απειλούνται με εξαφάνιση.
- Προβολή της αγροτικής παραγωγικής διαδικασίας η οποία είναι συνδεδεμένη τόσο με την πολιτιστική παράδοση των Νήσων του Ιονίου όσο και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγροτικού τοπίου.
- Δημιουργία κέντρων πληροφόρησης και εκθετηρίων αγροτικών προϊόντων στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της περιφέρειας.
- Προβολή του αγροτικού χαρακτήρα και των προϊόντων της περιφέρειας σε τουριστικές εκθέσεις, εκθέσεις τροφίμων και ποτών κ.λπ.
- Προβολή των τοπικών προϊόντων και του αγροτουρισμού σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα.

5. Δράσεις ενίσχυσης εμπορίας αγροτικών προϊόντων

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται έργα και ενέργειες που αποσκοπούν στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος και περιλαμβάνουν:

- Βελτίωση των διαύλων εμπορίας, προετοιμασίας και παρουσίασης των προϊόντων.
- Σχεδιασμός Portal προβολής & προώθησης αγροτικών προϊόντων.
- Μελέτες ανάδειξης και προγράμματα προβολής διαφημίσεων αγροτικών προϊόντων.
- Αναβάθμιση και προβολή παραγωγικών διαδικασιών.

ΧΩΡΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

1. Ανάπτυξη Βιολογικής Γεωργίας & Κτηνοτροφίας στα μικρά νησιά

Ειδική δράση η οποία αφορά τα μικρά νησιά της περιφέρειας (Ερεικούσα, Ιθάκη, Κάλamos, Καστός, Μαθράκι, Μεγανήσι, Οθωνοί και Παξοί-Αντιπαξοί). Τα νησιά αυτά λόγω του μικρού μεγέθους και των κλειστών οικοσυστημάτων πληρούν στο μέγιστο

τις προδιαγραφές που θέτουν οι σχετικοί κανονισμοί για τον βιολογικό τρόπο παραγωγής προϊόντων. Στην κατεύθυνση αυτή προτείνονται:

- Χαρακτηρισμός των εκτάσεων των νήσων αυτών ως περιοχές ειδικής προστασίας, ο οποίος θα συσχετίζεται με τους εφαρμοζόμενους τρόπους παραγωγής, καθώς και την καθιέρωση ειδικού σήματος που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα των νήσων αυτών.
- Καθολική προώθηση του ολοκληρωμένου ή βιολογικού τρόπου παραγωγής.
- Καθιέρωση ειδικού καθεστώτος ενίσχυσης.
- Ανάπτυξη ειδικού προγράμματος προβολής των προϊόντων των νήσων αυτών.
- Σύνδεση του παραγωγικού συστήματος των νήσων με δραστηριότητες ειδικών μορφών τουρισμού (π.χ. οργανωμένες επισκέψεις στις διάφορες καλλιεργητικές περιόδους, εκπαιδευτικές επισκέψεις κ.λπ.)

ΤΟΜΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Δράσεις Κατάρτισης – Εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της παρέμβασης προωθούνται ενέργειες που αποσκοπούν στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του στόχου της βελτίωσης και αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας. Προωθούνται ενέργειες οι οποίες αποβλέπουν:

- Στη διαρκή εκπαίδευση αγροτών – αλιέων, με ιδιαίτερη βαρύτητα στους νέους αγρότες – αλιείς.
- Στην παροχή όλων εκείνων των βασικών γνώσεων για θέματα όπως η φυτοπροστασία, η τήρηση των Κ.Ο.Γ.Π, η ανάπτυξη νέων καλλιεργητικών μεθόδων, η χρήση ΤΠΕ, κ.λπ.
- Στην απόκτηση βασικών δεξιοτήτων αναζήτησης εργασίας και στην αναγνώριση των επαγγελματικών ευκαιριών.

2. Ανάπτυξης Γραφείων Αγροτικών Συμβουλών – Δομές Στήριξης

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται ενέργειες οι οποίες αποβλέπουν:

- Στη διαρκή ενημέρωση των αγροτών για νέα επιδοτούμενα προγράμματα.

- Στην ενδυνάμωση και δημιουργία νέων σχέσεων και συνεργασιών σε κάθε επίπεδο αγοράς (τοπική, εθνική και διεθνής).
- Στην υποστήριξη των παραγωγών με την χρήση εξειδικευμένων γνώσεων από συμβούλους, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των προϊόντων με τη χρήση νέων τεχνολογιών.
- Στην πληροφόρηση σε εργασιακά θέματα σχετικά με τον αγροτικό τομέα και με θέματα υγιεινής και ασφάλειας στον εργασιακό χώρο.

3. Επέκταση της χρήσης πληροφορικής και Διαδικτύου (δράσεις Τεχνολογίας Πληροφορίας & Επικοινωνίας - ΤΠΕ)

Η παρέμβαση περιλαμβάνει ενέργειες και δράσεις κατάρτισης με στόχο την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων χρήσης τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) από τους καταρτιζόμενους καθώς και τη βελτίωση της προσαρμοστικής ικανότητας στο νέο περιβάλλον που δημιουργεί η κοινωνία της πληροφορίας και των δυνατοτήτων απασχόλησης.

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται ενέργειες που αποσκοπούν στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος, όπως:

- Παροχή όλων εκείνων των βασικών γνώσεων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ), τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο που θα οδηγήσουν στην αναβάθμιση των προσόντων των αγροτών.
- Πιστοποίηση των γνώσεων – δεξιοτήτων προκειμένου να αξιολογηθεί η ικανότητα ενός υποψηφίου να χρησιμοποιεί τον Η/Υ και να εκτελεί επαγγελματικές εργασίες χωρίς άμεση επίβλεψη.
- Πληροφόρηση σε εργασιακά θέματα σχετικά με τον αγροτικό τομέα και σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας στον εργασιακό χώρο.
- Ευαισθητοποίηση και τη συνειδητοποίηση από πλευράς των αγροτών σχετικά με το αντίκτυπο και τις πολλαπλές εφαρμογές της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Δράσεις προστασίας περιοχών δικτύου Natura 2000

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προτείνονται δράσεις και έργα τα οποία διαμορφώνουν το κατάλληλο πλαίσιο για την προστασία των εν λόγω περιοχών για

την διατήρηση της βιοποικιλότητας, του αγροτικού τοπίου και την προστασία των ειδών. Ενδεικτικά, οι προτεινόμενες δράσεις είναι:

- Καθορισμός ειδικών προτύπων καλλιέργειας, κτηνοτροφικής διαχείρισης, για τις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που ευρίσκονται στις περιοχές αυτές.
- Θεσμοθέτηση αντισταθμιστικών οφελών για τους παραγωγούς των περιοχών αυτών.
- Εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων και φορέων διαχείρισης.
- Ειδική σήμανση των προϊόντων που παράγονται στις περιοχές αυτές και δράσεις προβολής τους.
- Δράσεις ενημέρωσης των παραγωγών.
- Εξοπλισμός και επάνδρωση των φορέων διαχείρισης.
- Δημιουργία ειδικού μητρώου αγροτών για τις περιοχές αυτές.
- Λεπτομερής χαρτογράφηση των περιοχών σε κλίμακα 1:5000 ή σε μεγαλύτερη (χρήση GIS).[κτηματολόγιο]

2. Δράσεις Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Δασών

Στόχος της παρούσας παρέμβασης αποτελεί η προστασία και ανάδειξη των δασικών οικοσυστημάτων προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού της περιφέρειας και ιδιαίτερα του αγροτουρισμού. Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνονται τα κάτωθι:

- Εκπόνηση ολοκληρωμένων διαχειριστικών μελετών (μια για κάθε νομό), μέσα από τις οποίες θα προκύψουν οι απαραίτητες παρεμβάσεις προστασίας και βελτίωσης των δασικών ειδών, ο σχεδιασμός των απαραίτητων έργων ανάδειξης και ένταξης των οικοσυστημάτων στην ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (χάραξη μονοπατιών, διαμόρφωση στάσεων και θέσεων θέας, διαμόρφωση χώρων προσωρινής διαμονής κ.λπ.).
- Χαρτογράφηση και δημιουργία δασικού κτηματολογίου στην περιφέρεια (βασικό έργο υποδομής για την ανάπτυξη οποιασδήποτε δραστηριότητας).
- Έργα πυροπροστασίας. Στα πλαίσια της δράσης θα χρηματοδοτηθούν έργα διάνοιξης αντιπυρικών ζωνών, έργα δασικής οδοποιίας, κατασκευή υδατοδεξαμενών κ.λπ.

3. Ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προτείνονται δράσεις και έργα που θα συμβάλουν στην αειφορική διαχείριση των υδατικών πόρων για τη γεωργία, την αποκατάσταση της ποιότητας των υποβαθμισμένων υδροφορέων, και την ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης στους παραγωγούς, σχετικά με την διαχείριση του πολύτιμου πόρου για τη γεωργία. Στο πνεύμα αυτό προτείνονται τα ακόλουθα:

- Τεχνικός εμπλουτισμός των υπόγειων υδροφορέων της περιφέρειας με την κατασκευή έργων ορεινής υδρονομίας, φραγμάτων και γεωτρήσεων εμπλουτισμού. Τα απαραίτητα έργα θα προκύψουν μετά από εκπόνηση συστηματικών και ολοκληρωμένων μελετών. Προτείνεται η εκπόνηση μιας μελέτης για κάθε νομό της περιφέρειας ώστε να υπάρξει ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος, σε επίπεδο νομού.
- Σύνταξη ενός πρακτικού οδηγού άρδευσης ο οποίος θα περιλαμβάνει υποδείξεις και πρακτικές για την σωστή και αποδοτική εφαρμογή του αρδευτικού νερού ανάλογα με την καλλιέργεια, τον τύπο των εδαφών της εκμετάλλευσης, την καλλιεργητική περίοδο, τις κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής κ.λπ. καθώς και υποδείξεις για τη χρήση συστημάτων άρδευσης με υψηλή απόδοση.
- Διοργάνωση ημερίδων για την ενημέρωση και πληροφόρηση των παραγωγών σε θέματα διαχώρισης αρδευτικού νερού.
- Χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας (δημιουργία σχετικής ιστοσελίδας κ.λπ.).

4. Ορθολογική διαχείριση αποβλήτων ελαιουργείων

Αφορά τη συλλογή, μεταφορά, προσωρινή αποθήκευση, μεταμόρφωση και διαχείριση των αποβλήτων.

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται έργα και ενέργειες όπως:

- Εκπόνηση μελέτης για την αξιολόγηση και εφαρμογή των υφιστάμενων τεχνικών λύσεων σε επίπεδο νομού με βάση την οικονομικότητα και την εφικτότητα εφαρμογής σε κεντρικό επίπεδο (νομός). Η μελέτη θα πρέπει να λάβει υπόψη το μικρό μέγεθος των ελαιοτριβείων, τη μικρή σχετικά παραγωγή τους, τον μεγάλο αριθμό ελαιουργείων σε κάθε νομό καθώς και την γεωγραφική τους κατανομή.
- Θέσπιση κινήτρων για τη συγχώνευση ελαιουργείων, δεδομένης της περιορισμένης έκτασης των νησιών και τις μικρές αποστάσεις που υπάρχουν

μεταξύ των μονάδων. Η συγχώνευση των ελαιουργείων διευκολύνει σημαντικά την επίλυση του προβλήματος των αποβλήτων.

- Δράσεις για την χρήση παραπροϊόντων από τη επεξεργασία των αποβλήτων ελαιουργείων.
- Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των ελαιοπαραγωγών, των ιδιοκτητών ελαιουργείων, των τοπικών και Νομαρχιακών Αρχών αλλά και όλων των πολιτών, μέσω ημερίδων, κατάλληλων ιστοσελίδων, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών εκπομπών, κ.ά. για τον στόχο και αναμενόμενα αποτελέσματα της προσπάθειας, για επίτευξη κοινωνικής πίεσης και συναίνεσης για λυσιτελή αποτελέσματα.

5. Δράσεις προστασίας βιοποικιλότητας

Στα πλαίσια της παρούσας παρέμβασης προτείνεται η ανάληψη δράσεων με στόχο την προστασία του φυσικού πλούτου της περιφέρειας όπως :

- Εφαρμογή προγραμμάτων in situ (επί τόπου) διατήρησης των αγρίων συγγενικών ειδών των καλλιεργούμενων φυτών.
- Εφαρμογή προγραμμάτων στον αγρό (on farm) για τη διατήρηση και προστασία της βιοποικιλότητας της εξαρτώμενης από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, προσαρμοσμένα στα δεδομένα της περιφέρειας.

Τα προτεινόμενα προγράμματα θα πρέπει να εφαρμοσθούν κατά προτεραιότητα σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές και σε περιοχές με καθεστώς προστασίας (περιοχές Natura κ.λπ).

6. Δράσεις διαχείρισης λιμνοθαλασσών & παράκτιων οικοσυστημάτων

Η παρέμβαση αφορά κυρίως:

- Ενέργειες βελτίωσης της υποδομής, διατήρησης και προστασίας των λιμνοθαλασσών. Προωθούνται ενέργειες οι οποίες αποβλέπουν, ενδεικτικά:
 - Στην προστασία και αναβάθμιση του ιχθυοτροφείου λιμνοθάλασσας Κορισσίων.
 - Στον εκσυγχρονισμό των λιμνοθαλασσών - ιχθυοτροφείων νομού Κερκύρας.
 - Στη προστασία λιμνοθαλασσών Αντινιώτη, Κορισσίων και Χαλικιοπούλου.

- Στην αξιοποίηση λιμνοθάλασσας - ιχθυοτροφείου Λευκάδος.
- Στην αξιοποίηση λιμνοθαλασσών στενών Λευκάδας (Παλιωνης και Αλαιμωνα) - ιχθυοτροφεία Λευκάδας.
- Στη διάσωση ειδών, τα οποία είναι υπό εξαφάνιση όπως τα όστρακα σωλήνας και πίνα τα οποία ενδημούν στον υγροβιότοπο Έλος-Λιβάδι.
- Ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης των λιμνοθαλασσών και υγροβιότοπων της περιφέρειας.

Η προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων της περιφέρειας σχετίζεται άμεσα με την αλιευτική δραστηριότητα και τις πιέσεις που δέχονται από την ανάπτυξη της χερσαίας ζώνης από την τουριστική δραστηριότητα. Η διατήρηση της αλιευτικής δραστηριότητας και ιδιαίτερα της παράκτιας, με όρους αειφορίας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την διατήρηση των οικοσυστημάτων σε συνδυασμό με την προώθηση της πολυαπασχόλησης των αλιέων δεδομένου ότι η περιφέρεια παρουσιάζει αλιευτικό ενδιαφέρον. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να αναληφθούν δράσεις όπως :

- Μέτρα πάταξης της παράνομης αλιείας, με έμφαση στην προστασία των, ιδιαίτερης περιβαλλοντικής αξίας, βιοτόπων όπως το Θαλάσσιο πάρκο Ζακύνθου, οι νήσοι Στροφάδες κ.λπ., από τη χρήση συρόμενων εργαλείων βυθού (πχ. μηχανότρατες).
- Καθορισμός αλιευτικών ζωνών, μέτρα προστασίας και βελτίωσης των ιχθυοαποθεμάτων.
- Καθορισμός φέρουσας τουριστικής ικανότητας των παράκτιων περιοχών της περιφέρειας.
- Προώθηση της πολυαπασχόλησης των αλιέων με την ανάπτυξη παράλληλων δραστηριοτήτων όπως είναι ο θαλάσσιος, καταδυτικός τουρισμός κ.λπ.
- Μέτρα ενημέρωσης του κοινού καθώς και τεχνική στήριξη των αλιέων.

Οι προτάσεις για την προστασία των παράκτιων περιοχών και τη διατήρηση της παράκτιας αλιείας θα πρέπει να εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για το σύνολο της περιφέρειας το οποίο να λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής (νησί).

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1. Δράσεις ενίσχυσης πολιτισμικής κληρονομιάς

Στα πλαίσια την παρέμβασης ενισχύονται τοπικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με τη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτισμικής κληρονομιάς των νήσων της Περιφέρειας Ιόνιων Νήσων καθώς και με την αγροτική παραγωγή και τα τοπικά αγροτικά προϊόντα.

Ενδεικτικές δράσεις είναι:

- Τοπικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με την αγροτική ζωή.
- Ανάδειξη λαϊκών παραδόσεων και εθίμων που σχετίζονται με την αγροτική ζωή
- Ανάδειξη παραδοσιακών τεχνών.
- Καταγραφή και ανάδειξη τοπικής παραδοσιακής γαστρονομίας.
- Παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού προβολής πολιτισμικής κληρονομιάς.

2. Δράσεις διατήρησης και ανάδειξης παραδοσιακών οικισμών

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται παρεμβάσεις ολοκληρωμένης μορφής σε οικισμούς που είναι χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί ή διατηρητέοι ή παρουσιάζουν προβλήματα υποβάθμισης του δομημένου περιβάλλοντος τους. Οι οικισμοί θα πρέπει να εντάσσονται σε αγροτουριστικά δίκτυα και διαδρομές.

Οι προτεινόμενες δράσεις στα πλαίσια της παρέμβασης είναι:

- Αποκατάσταση κτιρίων χαρακτηρισμένων ως παραδοσιακά και διατηρητέα ή έχουν ιδιαίτερη αισθητική και ιστορική αξία και αξιόλογα στοιχεία παραδοσιακού αρχιτεκτονικού σχεδιασμού.
- Πεζοδρομήσεις και διαμορφώσεις – αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων όπου απαιτείται (δεντροφυτεύσεις, πλατείες, παιδικές χαρές κ.λπ)

Βασική προϋπόθεση για την ένταξη των δράσεων θα πρέπει να είναι η ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου που να συνδέει τα επιμέρους έργα στην κατεύθυνση ενός ευρύτερου αναπτυξιακού σχεδιασμού του οικισμού.

3.

Δράσεις διατήρησης και ανάδειξης στοιχείων λαϊκής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής

Στα πλαίσια της παρέμβασης προωθούνται δράσεις που αναδεικνύουν στοιχεία της λαϊκής παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και σχετίζονται τόσο με την πολιτιστική παράδοση της περιφέρειας όσο και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του αγροτικού χώρου των νήσων του Ιονίου Πελάγους.

- Αποτύπωση και καταγραφή των στοιχείων της λαϊκής αρχιτεκτονικής που σχετίζονται με την αγροτική παραγωγή π.χ. λινόι, μύλοι, αλώνια σταφίδας, ξερολιθιές, αγροικίες κ.λπ.
- Αποκατάσταση του αρχιτεκτονικού στοιχείου και ανάδειξη του.

Η υλοποίηση της παρέμβασης θα πρέπει να πληροί δυο βασικές προϋποθέσεις: Την εξασφάλιση της προσπελασιμότητας των στοιχείων ώστε να είναι εύκολα προσιτά από επισκέπτες (μικρή απόσταση από το οδικό δίκτυο) και την ένταξη τους σε πολιτιστική διαδρομή ή άλλη διαδρομή που συνδέει στοιχεία του αγροτικού χώρου.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

- Δημιουργία και βελτίωση μεταφορικών υποδομών (οδικό δίκτυο, λιμένες)

Αναβάθμιση και συμπλήρωση των περιφερειακών χερσαίων και θαλάσσιων υποδομών τοπικής εμβέλειας και δημιουργία συνθηκών ασφάλειας και συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας.

- Αγροτική Οδοποιία

Προωθούνται ενέργειες οι οποίες αποβλέπουν στη βελτίωση ή και επέκταση του αγροτικού δικτύου.

- Αναδασμός γεωργικών εκτάσεων (ζώνη Ρομπόλας)

Η αναδιάρθρωση των γεωργικών εκτάσεων κρίνεται, από τα δεδομένα της περιοχής, αναγκαίο έργο, ζωτικής σημασίας για την διατήρηση και ανάπτυξη της γεωργικής δραστηριότητας, κυρίως, της περιοχής της Ζώνης Ρομπόλα και ειδικότερα την βιωσιμότητα της αμπελοκαλλιέργειας στην περιοχή.

- Εκσυγχρονισμός & βελτίωση αρδευτικών δικτύων & αντλιοστασίων

Η παρούσα παρέμβαση αφορά την κατασκευή, τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των υφιστάμενων αρδευτικών δικτύων της περιφέρειας των Ιονίων Νήσων με

προτεραιότητα τα έργα που αξιοποιούν τους υφιστάμενους ταμιευτήρες και τους προτεινόμενους στην παρέμβαση "Κατασκευή λιμνοδεξαμενών και Φραγμάτων".

- Κατασκευή λιμνοδεξαμενών και φραγμάτων των οποίων έχουν ολοκληρωθεί και εγκριθεί τεχνικές μελέτες, (2 λιμνοδεξαμενές στη Ζάκυνθο, 4 λιμνοδεξαμενές στην Κεφαλονιά, 1 λιμνοδεξαμενή στην Ιθάκη, 2 φράγματα στην Κέρκυρα, 1 λιμνοδεξαμενή στην Λευκάδα και 1 λιμνοδεξαμενή στους Οθωνιούς)
- Αλιευτικά καταφύγια

Η δημιουργία αλιευτικών καταφυγίων έχει σκοπό τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών του τομέα της Αλιείας (ιδιαίτερα στον τομέα των δημόσιων υποδομών), της θαλάσσιας αλιείας, των εσωτερικών υδάτων και των υδατοκαλλιεργειών. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η προστασία των αλιέων από τα έντονα καιρικά φαινόμενα και ο ασφαλής ελλιμενισμός των σκαφών.

Στα πλαίσια της παρέμβασης προβλέπονται οι εξής δράσεις :

- ο δημιουργία νέων αλιευτικών καταφυγίων όπου κρίνεται απαραίτητο,
- ο βελτίωση ή επέκταση υφιστάμενων καταφυγίων, με σκοπό την αύξηση της δυναμικότητάς τους,
- ο βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας τους.